

Kolumni

MINNA KURKI
minna.kurki@amulehti.fi

Epävirallista e-diplomatiaa

Iranin vaalien jälkeisessä mylläksessä on monta häviäjää, mutta yksi voittaja on helppo julkistaa. Se on Twitter, hiukan alle tekstiviestin mittaisia "blogimerkintöjä" tarjoava sosiaalinen internetsivusto.

Vaikka Iranin viranomaiset ovat tehneet parhaansa tukkiakseen internetin käyttöä, kännykkäpalveluita ja myös Twitteriä, ovat kekseliimmät silti onnistuneet kiertämään estoja. Nopeakäyttöisen Twitterin avulla on viestitetty marseista ja Teheranin tapahtumista tuttaville koti-

 Teheran protest 2DAY 5pm at 7 Tir Sq. Silent protest, wear green.

Viesti Twitterissä kesäviikolla

CNN ovat kääntyneet sosiaalisten sivustojen puoleen yrittäessään selvittää, mitä Iranissa tarkalleen ottaen on meneillään. Melkoinen mainos.

Twitterin voimaan on herännyt myös Yhdysvaltain valtiovalta.

Virallinen ääni eli presidentti Barack Obama sanoi kesäviikolla, ettei hän pidä viisaana "sekaantua" Iranin vaaleihin. Obamalla on tietysti syynsä (kansainvälisessä diplomaatiassa on viisaasta vilkaista ennen kuin hypyää) ja epäilyksensä Mirhossein Mousavin uudistusmielisydestä.

Mutta samalla Yhdysvallat on vaikuttanut toisia teitä. Kesäviikolla kävi ilmi, että maan ulkoministeriö on viikonloppuna pyytänyt Twitteriä siirtämään huoltotötään, koska tällä hetkellä Twitter on niin tärkeä Iranin oppositiolle. Twitter totteli.

Uudenlaista e-diplomatiaa parhaimmillaan?

Venäjä ja Kiina tahtovat ydindiplomatiaa

YHTEISYMMÄRRYS. Venäjän ja Kiinan presidentit vaativat kesäviikolla diplomaattisia ponnisteluja, joilla ratkaistaisiin Iranin ja Pohjois-Korean ydinohjelmista syntyneet jännitteet.

Vaatus esitettiin Dmitri Medvedevin ja Hu Jintan välisen huippukokouksen päätteeksi. Johtajat esittivät yhdessä myös peiteltyä motteen Yhdysvalloille. Heidän mukaansa min-

kään maan ei tulisi perustaa puolustustaan laajenevien sotilasliittojen ja ohjuspuolustuksen varaan.

Venäjä on vastustanut voimakkaasti sotilasliitto Naton laajentumista sekä Yhdysvaltain suunnitelmia sijoittaa ohjuskilpeään Itä-Eurooppaan.

Osapuolet sopivat myös sadan miljardin dollarin energiakaupoista. Näiden myötä Kiina ohitti Saksan ja Hollannin Venäjän suurimpana kauppakumppanina tämän vuoden neljän ensimmäisen kuukauden aikana. STT, REUTERS, AFP/ MOSKOVA

Kiikari

Jacinto Kanek/EPA

Tullille tiedoksi. Siltä varalta, että suomalais-salakuljettajat keksisivät ryhtyä samaan: näistä haiden raadoista löydettiin jättimäinen kokaiinilasti Meksikossa. Kekseliäät huumekauppiat olivat pakanneet kokaiinia satoihin kaloihin.

Haiden raadoista löytyi suuri kokaiinilasti

PIILO. Meksikon laivasto on ratsannut yli tuhat kiloa kokaiinia jäisten haikaloiden sisältä. Lasti löytyi rahtialuksesta, kun laivaston sotilaat leikkasivat auki 20 hain raata. Maan viranomaiset kertoivat löydöstä tiistaina.

Jukatnin osavaltion satamassa kiinni jääneen aluksen henkilökunta sanoi aineen olevan säilöntäainetta. Tarkemmat tutkimukset varmistivat sen kokaiiniksi. Huumetäytteisten haiden jäljille päästiin koirien ja läpivalaisulaitteiden avulla.

Aiemmin huumeita on löydetty muun muassa sinetöidyistä oluttölkeistä ja huonekalujen sekä uskonnonlisten patsaiden sisältä. STT, REUTERS/MEKSIKO

 Kadun syvästi ja olen erittäin pahoillani teoistani. John Ensign pettämisestä kiinni jäänyt republikaanisen aattori Yhdysvaltain Nevadasta

Iranin uudistajat löysivät merkkejä vallankaappauksesta

Täyskäännös: Ajatollahin sanotaan alun perin ehtineen hyväksyä Mousavin voiton

LIISA LIIMATAINEN

Iranin oppositio ei puhu enää ainoastaan vaalitulosten manipuloinnista. Se syyttää maan johtoa jo paljon vakavammasta.

Vielä ei tiedetä, miten Iranin presidentinvaaleja seurannut suuri yhteiskunnallinen ristiriita päättyy, mutta se tiedetään että Iranissa on tehty vallankaappaus.

Näin väittää uudistusmielisen nettilehti Roozonline, joka kertoo vallankaappauksen yksityiskohdat tiistai-iltana nettiin ilmestyneessä numerossaan. Lähes kaikki viestintä on ollut pyhädyksissä Iranissa perjantai-illasta lähtien.

Nettilehden mukaan sisäministeriön edustajat ilmoittivat perjantai-iltana uudistajien pre-

sidenttiedokkealle Mirhossein Mousaville, että hän oli vaalien voittaja. Sisäministeriön mukaan Iranin valtiopyramidin ykkönen, hengellinen johtaja Ali Khamenei, oli jo saanut tiedon ja hyväksynyt tuloksen.

Sillä aikaa kun uutista oltiin kertomassa Mousaville, tuntemattomat miehet hyökkäsivät eri paikkaa sijaitsevaan Mousavin vaalitoimistoon.

Sisäministeriön ilmoituksen ja hengellisen johtajan hyväksynnän vuoksi Mousavi avustajien uskoi ensin, että hyökkäys kertoi vain hävinneiden radikaalien raivosta.

Mousavin toimiston viestintäyhteydet katkaistiin pariksi tunniksi. Toimistolla ollut Mousavi ryhtyi kirjoittamaan voittopuhettaan, kunnes paikalle saapui vallankoumukskaartin komentajia, joilla oli mukanaan

hengellisen johtajan kirje.

Siinä Khamenei ilmoitti, että hän ei hyväksy ns. "vihreää vallankoumuksista" eikä vaalitulosta.

- Ahmadinejadin tappio on myös minun tappioni, hengellisen johtaja sanoi kirjeessään.

Sitten tuli ilmoitus, että vaalien voittaja oli Mahmud Ahmadinejad, ja hengellinen johtaja vahvisti hänen voittonsa.

Kirjeen tulon jälkeen uudistajien johto eli kaksi president-

tiedokasta, Mousavi ja Mehdi Karoubi sekä kaksi entistä presidenttiä, Mohammed Khatami ja Ali Rafsanjani ryhtyivät ottamaan selvää tilanteesta.

He jopa kuvittelivat, että itse hengellinen johtaja saattoi olla vallankaappauksen uhri.

Johtoa vangittiin

Eräiden uudistajien mielestä kaikki oli ennalta suunniteltua ja hengellisen johtajan hyväk-

symää. Joka tapauksessa nyt ei voida enää välttämättä sanoa, että Iranin istuvan presidentin voitto on vain vaalitulosten manipuloitua.

Myös uudistajien johdon pidätyksiä voidaan pitää todisteenä vallankaappauksesta. Khatamin hallituksen varasisäministeri, Iranin vaaleista kaikki tietävä Mustafa Tajzadeh vangittiin jo viikonloppuna.

Viikon alussa vankilaan jou-

tui Khatamin entinen varapresidentti Mohammed Ali Abtahi ja uudistajien strategi, Saed Hajarian. Juuri Hajarian, Iranin turvallisuuselimen kakkonen suostutteli Khatamin presidenttiedokkaaksi vuonna 1997.

Keväällä 1999 samaisen turvallisuuselimen miehet lähes surmasivat Hajarianin, mutta hän häiritsee vieläkin Iranin radikaalia oikeistoa.

Samaan aikaan Marssit jatkuivat

Mousavi julisti torstai "surun päiväksi" väkivaltaisuuksissa menehtyneiden muistoksi.

Hän kehotti ihmisiä jatkaamaan rauhanomaisia mielenosoituksia.

Iranin jalkapallojoukkueen nähtiin kantavan vihreitä käsinauhoja World Cup-karsinassa Etelä-Koreaa vastaan.

Polisi jatkoi aktivistien ja toimittajien pidätyksiä.

Kommentti

Iranilaisten "vihreä vallankoumuks"

Tiedotusvälineille kaduilla marssivat iranilaiset ovat esimerkki uudesta vallankoumuksista.

Ennen vaaleja iranilaisten valtaosa torjui koko vallankoumuksajatuksen, koska verta on vuotanut liika Iranissa. Presidentin vaaleja edeltävänä vuosina politiikasta vetäy-

tyminen on ollut tyypillisempää iranilaisille kuin vilkas poliittinen toiminta. Mohammed Khatamin valtakauden aiheuttaman pettymyksen vuoksi miljoonat jättivät äänestämättä sekä vuoden 2005 presidentinvaaleissa että 2008 parlamenttivaaleissa. Näin konservatiivit voittivat molemmat vaalit.

Vasta näiden presidentinvaalien alla iranilaiset lähtivät liikkeelle. Iranin talouden surkea tila ja uuden Yhdysvaltain presidentin luoma haaste pakottivat heidät puuttumaan asioihin. Näin

syntyi vihreän vallankoumuksen nimen saanut kansanliike.

Jopa järjestelmän vastustajat ja vankiloissa vuosia istuneet vasemmistolaiset ovat tukeneet Khomeinin aikaista pääministeriä, Mirhossein Mousavia. Se on esimerkiksi iranilaisten poliittisesta kypsymisestä.

Vallankoumuksellista tämän päivän Iranissa on juuri uudistajia tukevan väestön enemmistön maltillisuus ja kyky muistaa, mikä on oleellista.

LIISA LIIMATAINEN

Orestis Panagiotou/EPA

Uuden Akropoliin museon moderni julkisivu nousee esiin Ateenan keskustan vanhojen talojen keskeltä. Ylin, lasiseinäinen kerros on rakennettu Parthenonin tempelien frisiä varten, ja sinne toivotaan British Museumissa olevien veistostenkin palaavaan.

Muinaisen Kreikan aarteille uusi koti

Ateena: Uusi Akropoliin museo avataan viikonvaihteessa

TERHI RESKOLA
Aamulehti

Kreikan pääkaupunki Ateena valmistautuu innokkaasti lauantaisin uuden Akropoliin museon avajaisiin. Viralliseen juhlaan odotetaan arvioveraita eri puolilta maailmaa.

Tavallinen kansa pääsee museoon sunnuntaista lähtien, vuoden loppuna asti yhdellä eurolla.

Silloinen kulttuuriministerin Melina Mercourin 27 vuotta sitten esittämän vision pohjalta rakennettua museon toteuttaminen viivästyi kerta toisensa jälkeen, mutta nyt keskellä Ateenan vanhaa keskustaa, Akropoliin kukkulan juurella sähköny modernin rakennus on valmis esittelemään Kreikan ja koko länsimaisen historian merkki-teoksia.

Yksi museon rakentamisen päämäärästä on edelleen saavuttamatta: Lontoon British Museum ei ole suostunut palauttamaan sinne niin sanottuja Elginin marmoreita. Brittilordi Thomas Elgin

sijoituspaikkaa. Saasteisessa ulkoilmassa marmori tuhoutuisi nopeasti.

Uudessa museossa Parthenonin tempelien frisiä varten varattu ylimmän kerroksen paraatipaikka, jossa veistoksia voi katsella sisätiloissa. Samalla valtavista ikkunoista näkyy niiden alkupe- räinen paikka, Akropolis tempelisein.

Osa frisisä oleista veistoksista on jo saatu takaisin Ateenaan, ja ne ovat esillä museossa. Palautuksia on saatu muun muassa italialaisista ja egyptiläisistä museoista.

Tausta

Museo marmoreille

Kulttuuriministeri Melina Mercouri käynnisti 1980-luvulla kampanjan Parthenonin tempelien veistosten palauttamiseksi Kreikkaan. Hankkeen tueksi päätettiin rakentaa uusi museo, johon marmorit voitaisiin sijoittaa. Museon oli määrä valmistua vuoden 2004 olympiakisoihin, mutta arkeologiset kaivaukset viivästyttivät rakentamista.

Puuttuvien osien kohdalla loistavat vielä puhtaanvalkoiset kopiot osoittamassa kohtia, joihin Elginin marmoreita odotetaan.

Lasia ja betonia Sveitsiläis-amerikkalaisen arkkitehdin Bernard Tscumin suunnittelema, moderni lasi- ja betonirakennus muistuttaa vienoitain toistensa päälle kasattuja laatikoita, ja sen nykyaikainen ulkoasu on ehtinyt herättää jo näräkin. Arkkitehti on kuitenkin puolustautunut sanomalla, ettei hän voinut kopiaida 2500

vuotta vanhoja temppeleitä, kun alkuperäiset ovat ihailtavina aivan vieressä.

129 miljoonaa euroa maksanut rakennustyö viivästyi useita vuosia alkuperäisestä aikataulustaan, sillä tontilla jouduttiin ensin tekemään arkeologisia kaivauksia. Ateenassa tuskin voi rakentaa mitään törmäämättä historiallisiin ja esihistoriallisiin löytöihin.

Paikalta esiin kaivetut esi- ja varhaiskristillisen ajan rakennusten jäännökset ovat nyt museovieraitten nähtävissä alimman kerroksen lasilattian läpi.

ELA:n kaupunkisissien epäillään tehneen tammikuussa samankaltaisen hyökkäyksen, josta poliisi selväsi hengissä.

Anarkistiset sissiryhmät ovat tehneet lukuisia väkivaltaisia iskuja viranomaisia vastaan viimeisen puolen vuoden aikana.

Väkivaltaisudet kiihtyivät viime joulukuun jälkeen, jolloin poliisi ampui teinipojan kuoli- aaksi Ateenassa.

Ampumista seuranneet levottomuudet olivat Kreikan pahimmat moneen vuosikymmeneen.

ELA:n kaupunkisissien epäillään tehneen tammikuussa samankaltaisen hyökkäyksen, josta poliisi selväsi hengissä.

Anarkistiset sissiryhmät ovat tehneet lukuisia väkivaltaisia iskuja viranomaisia vastaan viimeisen puolen vuoden aikana.

Väkivaltaisudet kiihtyivät viime joulukuun jälkeen, jolloin poliisi ampui teinipojan kuoli- aaksi Ateenassa.

Ampumista seuranneet levottomuudet olivat Kreikan pahimmat moneen vuosikymmeneen.

Lyhyesti

Ministeri erosi vastalauseena säästöille Latviassa

KRIISI. Latvian terveysministeri erosi kesäviikolla virastaan vastalauseena tiukalle säästö-ohjelmalle.

Ivars Eglitis kertoi eroavansa, koska terveyspalveluihin suunnitellut leikkaukset heikentävät kaikkein huono-osaisimpien asemaa Latviassa.

-Lääkärinä ja asiantuntijana en voi hyväksyä tällaista, hän sanoi.

Latvian parlamentti hyväksyi tiistaina tiukan säästökuurin, jolla Latvia yritetään saada jaloilleen talouskriisistä. Latvia on saanut Kansainväliseltä valuuttarahastolta IMF:ltä ja EU:lta 7,5 miljardin euron tuen, jonka ehtoihin säästöohjelma kuuluu. STT, AFP/ RIIKA

Liettua kieltäisi homoista puhumisen kouluissa

SENSUURI. Liettuan parlamentti on hyväksynyt lakiehdotuksen, joka kieltäisi seksuaalivähemmistöistä kertomisen alkaissille. Arvostelijat pitävät aloitetta perustuslain ja ihmisoikeuksien vastaisena.

Sensuuria on perusteltu tarpeella suojella lapsia ja nuoria tiedoilta, joita viranomaiset pitävät haitallisina "fyysiselle, henkiselle tai moraalille kehitykselle".

Lain puolustajien mielestä perinteisiä perhearvoja tulee edistää kaikki keinoin. He haluavat rajoittaa myös esimerkiksi epäterveellisen ruoan mainostamista. STT, BNS/ VILNA

Endeavourin ongelmat jatkuvat

SUSI. Avaruussukulla Endeavourin laukaisu peruttiin jälleen kesäviikolla polttoainevuodon vuoksi. Yhdysvaltain avaruushallinto Nasa ilmoitti aiemmin suunnitellun laukaisua.

Endeavourin seitsensieniseen miehistöön kuuluu myös amerikkalaisastronauutti Tim Kopra, jolla on suomalaiset sukujuurat. Miehistön tavoitteena on kuljettaa asemalle japanilaisen Kibo-tutkimuslaboratorion viimeinen osa ja vaihtaa akku yhteen aurinkotuulipaneeliin.

Sukula piti alun perin laukaista viime lauantaina, mutta lähti peruuntui saman polttoainejärjestelmän vuodon takia. Uutta laukaisua voidaan yrittää aikaisintaan heinäkuun puolivälissä. STT, REUTERS, AFP/ CAPE CANAVERAL